

Имомлари иттифоқ қилган ҳадислар / Олти саҳиҳ имомлари иттифоқ қилган ҳадислар / 307-ҳадис

307 – عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: مَرَضْتُ، فَأَتَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ يُعَوِّدَانِي مَا شِئْتَنِي، فَأُعْمِي عَلَيَّ، فَتَوَضَّأَ، ثُمَّ صَبَّ عَلَيَّ مِنْ وَضُوئِهِ، فَأَفْقَيْتُ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كَيْفَ أَقْضِي فِي مَالِي؟ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيَّ شَيْئًا، حَتَّى تَرَكَتُ آيَةَ الْمِيرَاثِ: {يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ}.

[خ 194، م 1616، ت 2096، س 138، د 2886، ج 2728].

* «Фароиз» – «фариза» сўзининг кўплиги бўлиб, луғатда ўлчанган, кесиб, ажратиб берилган, тақсимланган каби маъноларни англатади. Шариатда қатъий белгилаб қўйилган, очиқ баён қилинган ва мажбурий бўлган амаллар ҳам фарз деб аталади. Шариатда мерос тақсими аниқ белгилаб қўйилгани, бевосита Қуръони Карим оятлари билан фарз қилингани учун, меросдан тегадиган улуш «фариза» деб аталиб, уларни ўрганувчи илм фароиз илми, яъни фаризаларни ўргатувчи илм деб номланган. Фикҳда маййитнинг ортидан шаръий ворисга қолган мол-мулк ва ҳуқуқлар «мерос» деб аталади. Мерос илми ҳар бир меросхўрнинг меросдаги улушини аниқлаб берадиган фикҳий ва ҳисобий қоидаларни ўргатади.

1. 307. Жобир ибн Абдуллоҳ розияллоҳу анҳумо айтади:

«Касал бўлиб қолдим. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Абу Бакр билан мени кўргани келишибди. Мен ҳушимдан кетиб қолган эканман. У зот таҳорат қилиб, таҳорат сувларидан устимга қуйибдилар, шунда мен ўзимга келибман. «Эй Аллоҳнинг Расули, мол-мулким хусусида қандай ҳукм чиқарай?» дедим. У зот менга ҳеч қандай жавоб бермадилар. Ниҳоят, мерос ояти нозил бўлди: **«Сендан фатво сўрайдилар. Сен айт: «Аллоҳ сизларга калола ҳақида фатво беради...»**[1]

Имом Бухорий, Муслим, Термизий, Насаий, Абу Довуд ва Ибн Можж ривоят қилишган.

[1] Нисо сураси, 176оят.

Манба: hadis.islom.uz

HADIS.ISLOM.UZ
NUBUVVAT MARVARIDLARI